

Calle Karlsson
Ledningsstrateg
calle.karlsson@trelleborg.se

Kommunstyrelsen

Revidering av reglementen för kommunstyrelsen och övriga nämnder

Sammanfattning

Kommunfullmäktige beslutade den 24 oktober 2022, § 201, att fastställa nämnds- och förvaltningsorganisation för mandatperioden 2023-2026. Kommunfullmäktige beslutade om en oförändrad nämndsorganisation som innebär att under fullmäktige lyder nio nämnder: överförmyndarnämnden, valnämnden, kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, bildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och tekniska servicenämnden. Utöver dessa nämnder finns även en krisledningsnämnd som ska fullgöra de uppgifter som enligt lag ankommer på kommunen vid extraordinära händelser i fredstid.

Kommunfullmäktige beslutade vidare om förändringar inför den nya mandatperioden. I kommunstyrelsen ska det utöver ordförande och första vice ordförande finnas en andra vice ordförande, och nämnderna ska bestå av åtta ledamöter och sju ersättare, i stället för sju ledamöter och nio ersättare som det har varit under den tidigare mandatperioden.

Kommunfullmäktige beslutade slutligen också att uppdra till kommunstyrelsen att återrapportera en lösning avseende *it och digitalisering* utifrån förslag i genomförd utredning, samt att genomföra översyn av dels samhällsbyggnadsnämndens och kultur- och fritidsnämndens uppgifter och ansvarsområden, dels verksamheten inom kommunledningsförvaltningens tillväxtavdelning och tillväxtavdelningens organisatoriska tillhörighet. Kommunstyrelsen ska återkomma till kommunfullmäktige senast i april 2023 med en redovisning av utredning och översyn, samt för eventuella beslut om förändringar när det gäller berörda nämnders uppgifter och ansvarsområden.

Inför den nya mandatperioden har kommunledningsförvaltningen genomfört en översyn av samtliga nämnders reglementen. Kommunfullmäktige föreslås fastställa reviderade reglementen för kommunstyrelsen och övriga nämnder enligt framtagna förslag. Ytterligare revidering av reglementen kan bli aktuell under våren 2023 utifrån eventuellt beslut i kommunfullmäktige om ändringar i nämndernas uppgifter och ansvarsområden.

Förslag till reviderade reglementen redovisas i två versionen. Dels som rena förslag, dels med färgmarkeringar som antingen indikerar förändringar i förhållande till nuvarande reglementen eller att bestämmelsen kommer från nuvarande reglementen och även tas med i reviderade reglementen, även om bestämmelsen inte finns med i *Sveriges kommuners och regioners* (SKR:s) mall för reglementen som har legat till grund för kommunledningsförvaltningens översyn.

Ytterligare information finns under rubriken *Ärendet* i kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse.

Beslutsunderlag

Kommunledningsförvaltningens tjänsteskrivelse, 2022-11-15
Protokollsutdrag kommunfullmäktige, 2022-10-24, § 201
Nämnds- och förvaltningsorganisation för mandatperioden 2023-2026 enligt beslut i kommunfullmäktige 2022-10-24, § 201
Förslag till reglementen, daterade 2022-11-15
Förslag till reglementen – med färgmarkeringar, daterade 2022-11-15
SKR:s mall för reglementen, reviderad i mars 2019

Kommunledningsförvaltningens förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslås besluta att föreslå kommunstyrelsen besluta att föreslå kommunfullmäktige besluta

att fastställa reviderade reglementen för kommunstyrelsen och övriga nämnder enligt föreliggande förslag.

Beslutet skickas till

Kommundirektörens stab
Samtliga nämnder och bolag

Ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 24 oktober 2022, § 201, att fastställa nämnds- och förvaltningsorganisation för mandatperioden 2023-2026. Kommunfullmäktige beslutade om en oförändrad nämndsorganisation som innebär att under fullmäktige lyder nio nämnder: överförmyndarnämnden, valnämnden, kommunstyrelsen, arbetsmarknadsnämnden, bildningsnämnden, kultur- och fritidsnämnden, samhällsbyggnadsnämnden, socialnämnden och tekniska servicenämnden. Utöver dessa nämnder finns även en krisledningsnämnd som ska fullgöra de uppgifter som enligt lag ankommer på kommunen vid extraordinära händelser i fredstid.

Kommunfullmäktige beslutade vidare om förändringar inför den nya mandatperioden. I kommunstyrelsen ska det utöver ordförande och första vice ordförande finnas en andra vice ordförande, och nämnderna ska bestå av åtta ledamöter och sju ersättare, i stället för sju ledamöter och nio ersättare som det har varit under den tidigare mandatperioden.

Kommunfullmäktige beslutade slutligen också att uppdra till kommunstyrelsen att återrapportera en lösning avseende *it och digitalisering* utifrån förslag i genomförd utredning, samt att genomföra översyn av dels samhällsbyggnadsnämndens och kultur- och fritidsnämndens uppgifter och ansvarsområden, dels verksamheten inom kommunledningsförvaltningens tillväxtavdelning och tillväxtavdelningens organisatoriska tillhörighet. Kommunstyrelsen ska återkomma till kommunfullmäktige senast i april 2023 med en redovisning av utredning och översyn, samt för eventuella beslut om förändringar när det gäller berörda nämnders uppgifter och ansvarsområden.

Inför den nya mandatperioden har kommunledningsförvaltningen genomfört en översyn av samtliga nämnders reglementen. Kommunfullmäktige föreslås fastställa reviderade reglementen för kommunstyrelsen och övriga nämnder enligt framtagna förslag. Ytterligare revidering av reglementen kan bli aktuell under våren 2023 utifrån eventuellt beslut i kommunfullmäktige om ändringar i nämndernas uppgifter och ansvarsområden.

Utgångspunkter för översyn av reglementen

Vid översynen av reglementen har kommunledningsförvaltningen utgått från *Sveriges Kommuner och Regioners* (SKR:s) mall för reglementen. Mallen är framtagen av SKR:s jurister och är tänkt att fungera som ett underlag för lokala bedömningar. Mallen innehåller dels bestämmelser som är specifika för styrelsen, dels bestämmelser som är gemensamma för styrelsen och övriga nämnder. Mallen innehåller inte specifika bestämmelser för nämnderna eftersom variationerna är stora i olika kommuner. Vid en jämförelse av SKR:s mall och nuvarande reglementen kan det konstateras att det dels finns bestämmelser i mallen som inte finns med i nuvarande reglementen, dels bestämmelser i nuvarande reglementen som inte finns med i mallen. Det finns också bestämmelser som har motsvarande innebörd men som är formulerade på olika sätt.

I samband med översynen av reglementen har kommunledningsförvaltningen också samlat in synpunkter från övriga förvaltningar om ändringar som behöver göras i respektive nämnds reglemente. Därutöver har kommunledningsförvaltningen gjort de förändringar i styrelsens och nämndernas reglementen som följer av

kommunfullmäktiges beslut om förändringar i samband med beslut om fastställande av nämnds- och förvaltningsorganisation för mandatperioden 2023-2026 (se ovan). I några fall föreslår kommunledningsförvaltningen även egna förändringar.

Förslag till reviderade reglementen – med färgmarkeringar

Förslag till reviderade reglementen redovisas i två versionen. Dels som rena förslag, dels med färgmarkeringar som antingen indikerar förändringar i förhållande till nuvarande reglementen eller att bestämmelsen kommer från nuvarande reglementen och även tas med i reviderade reglementen, även om bestämmelsen inte finns med i SKR:s mall för reglementen. Färgmarkeringarnas innebörd redovisas nedan:

- Vanlig svart text indikerar bestämmelser/text som är densamma i nuvarande i reglementen och i SKR:s mall.
- Röd text indikerar text som är tillagd från SKR:s mall och som inte finns med i nuvarande reglementen.
- Blå text indikerar text från SKR:s mall som ersätter text i nuvarande reglemente med motsvarande innebörd.
- Röd text med gul överstrykning indikerar text som har tagits med från nuvarande reglementen som inte finns med i SKR:s mall.
- Genomstruken indikerar text som föreslås utgå, oavsett om texten finns med i nuvarande reglementen och/eller i SKR:s mall.
- Röd text med grå överstrykning indikerar text som är tillagd utifrån förslag från kommunens förvaltningar, inklusive förslag från kommunledningsförvaltningen.

Föreslagna förändringar

Nedan redovisas ett urval av föreslagna förändringar i reglementen som kommunledningsförvaltningen bedömer är särskilt viktiga att framhålla.

Stärkt ställning för kommunstyrelsen

I den nya kommunallagen (6 kap. 8 § KL) har fullmäktige fått möjlighet att ge styrelsen rätt att fatta beslut om särskilt angivna förhållanden som rör andra nämnders verksamhet. Avsikten är att stärka styrelsens roll.

I kommentarerna i SKR:s mall för reglementen redovisas ett antal förslag på områden där kommunstyrelsens skulle kunna ges mandat att fatta beslut som rör andra nämnders verksamhet. I kommentarerna framgår vidare att dessa förslag inte är uttömmande, utan att praxis med tiden får utvisa hur kommuner kommer utnyttja den nya möjligheten i kommunallagen.

Efter avstämning med det nya politiska styret föreslås, i 2 § i kommunstyrelsens reglemente, att styrelsen får fatta följande beslut rörande nämndernas verksamhet:

1. beslut om anställningsstopp
2. beslut om stopp för ytterligare investeringar
3. beslut om omfördelning av medel mellan nämnder
4. slutligt beslut när två nämnder är oense.

Kommunstyrelsen ska enligt förslaget hålla fullmäktige underrättad om de beslut som har fattats.

Kommunstyrelsens ansvar för säkerhetsfrågor

Utifrån SKR:s mall för reglementen har nedan punkt lagts till under *Styrelsens övergripande uppgifter*, 4 §:

Styrelsen ska ”ha ett övergripande ansvar för interna säkerhetsfrågor i kommunen”.

Med hänsyn till att punkten läggs till bedöms nedan punkt under *Styrelsens övriga uppgifter och ansvarsområden*, 18 §, i nuvarande reglemente kunna utgå:

Styrelsen ska ”ha ett övergripande strategiskt ansvar för säkerhetsfrågor i kommunen”.

Yttranden som ankommer på fullmäktige

Enligt nuvarande reglementen, och SKR:s mall, ska styrelsen besluta om yttranden som ankommer på fullmäktige (med vissa förbehåll). Utifrån detta är det idag kommunstyrelsen som beslutar om svar på samtliga remisser *som är ställda till kommunen*.

Kommunledningsförvaltningen föreslår i det här sammanhanget, efter avstämning med det nya politiska styret, att respektive nämnd ska kunna besluta om yttranden som ankommer på fullmäktige om yttrandet endast berör den egna nämndens ansvarsområde. Syftet är att effektivisera handläggningen, men också att hanteringen av remisser ska gå snabbare. Idag är det ofta en utmaning att hinna höra berörda nämnder via internremiss innan slutligt beslut fattas av kommunstyrelsen, inom angivna remisstider från exempelvis Regeringskansliets olika departement eller från statliga myndigheter.

Kommunstyrelsen behöver dock även fortsatt besluta om yttranden som ankommer på fullmäktige när det gäller yttranden som berör flera nämnders ansvarsområden.

Utöver tillägg i 8 § i kommunstyrelsens reglemente är tillägg även gjort i respektive nämnds reglemente under rubriken *Delegering från fullmäktige*.

Personalpolitiken

9 § i förslag till reglemente för kommunstyrelsen har i nuvarande reglemente rubriken *Personal*. I enlighet med SKR:s mall är rubriken nu *Personalpolitiken*.

För att paragrafen ska ha fokus på just personalpolitiken föreslås två punkter, som handlar om att kommunstyrelsen ska verka och ansvara för utveckling och samordning av personaladministrationen inom kommunen samt ge råd och biträde i personalfrågor till andra nämnder, flyttas till *Styrelsens övriga uppgifter och ansvarsområden*, 18 §.

Behandling av personuppgifter

I den delen av reglementen som är gemensam för styrelsen och nämnderna finns en paragraf med rubriken *Behandling av personuppgifter*. I enlighet med SKR:s mall fastslås här att styrelsen och nämnderna dels är ansvariga för den behandling av personuppgifter som sker i den egna verksamheten, dels är ansvariga för de typer av behandlingar som är gemensamma för hela kommunen.

När det gäller de typer av behandlingar som är gemensamma för hela kommunen föreligger det alltså ett gemensamt ansvar för styrelsen och nämnderna. Det kan exempelvis handla om behandling av personuppgifter i kommunens e-postsystem.

För att tydliggöra att kommunstyrelsen har ett samordnande ansvar för styrelsens och övriga nämnders arbete som avser behandling av personuppgifter, föreslås ett tillägg under *Styrelsens övriga uppgifter och ansvarsområden*, 18 §.

Närvarorätt

När det gäller närvarorätt på styrelsens och nämndernas sammanträden framgår det, under den för styrelsen och nämnderna gemensamma rubriken *Närvarorätt*, att kommunalråd och oppositionsråd, kommunstyrelsens ordförande samt kommundirektören eller den kommundirektören utser i sitt ställe har rätt att närvara vid styrelsens och nämndernas sammanträden. Det är ingen förändring jämfört med tidigare. Kommunledningsförvaltningen föreslår dock ett tillägg som i enlighet med kommunallagen anger att kommunalråd även kan ha annan benämning som fullmäktige bestämmer. Formuleringen är tänkt att täcka in närvarorätt även för annan person, med annan benämning, som ska fullgöra ett förtroendeuppdrag på heltid eller betydande del av heltid.

När det gäller närvarorätten i övrigt föreslår SKR att styrelsen och respektive nämnd, i början på varje mandatperiod, beslutar om vilka som ska ha närvarorätt på styrelsens respektive nämndens sammanträden. Det kan exempelvis handla om förvaltningschefer, andra chefer och tjänstepersoner eller politiska sekreterare.

Ersättares tjänstgöring

Under den gemensamma rubriken *Ersättares tjänstgöring* görs komplettering som innebär att en ersättare som har börjat tjänstgöra fortsätter att tjänstgöra även om en annan ersättare som står högre upp på turordningslistan ansluter till ett sammanträde.

Ledamots initiativrätt

Den här gemensamma rubriken finns i nuvarande reglementen men inte i SKR:s mall. Kommunledningsförvaltningen föreslår att rubriken ska finnas kvar men att lydelsen ska ändras så att den endast anger vad som framgår om ledamöters rätt att väcka ärenden enligt kommunallagen.

Hur ledamöter väcker ärenden i styrelsen och övriga nämnder regleras numera i riktlinjer för initiativärenden som är antagna av kommunstyrelsen.

Utskott och presidier

Inför den tidigare mandatperioden gjordes en omorganisation som innebar att nämndernas utskott ersattes med presidier som fick uppdrag att bereda ärenden som ska avgöras i nämnden. För kommunstyrelsen kvarstod dock kommunstyrelsens arbetsutskott, tillika personalutskott.

För socialnämnden och arbetsmarknadsnämnden behölls möjligheten enligt reglemente att inrätta utskott. För övriga nämnder togs rubriken *Utskott* bort helt från nämndernas reglementen. Kommunledningsförvaltningen utgår ifrån att avsikten med detta var att nämnderna *inte* skulle ha möjlighet att inrätta utskott.

Enligt kommunallagen gäller dock att nämnder får inrätta utskott om kommunfullmäktige inte har bestämt något i frågan.

Mot bakgrund av ovan föreslås tillägg i nämndernas reglementen som tydliggör att nämnderna *inte* ska ha möjlighet att inrätta utskott. Undantag från detta är socialnämnden som även fortsättningsvis behöver möjlighet att hantera och bereda individärenden i ett socialt utskott. Härvid föreslås även ett tillägg som tydliggör att socialnämndens presidium ska bereda ärenden som ska avgöras i nämnden, om ärendet inte bereds av utskott som nämnden har inrättat. Ärenden som ska avgöras av nämnden ska alltså beredas antingen av utskottet eller av presidiet.

När det gäller arbetsmarknadsnämnden föreslås den tidigare möjligheten att inrätta utskott tas bort. Avstämning har skett med arbetsmarknadsförvaltningen som inte ser något behov att inrätta utskott.

I övrigt har texten under rubrikerna *Utskott* och *Presidium* kompletterats med text från SKR:s mall under rubriken *Utskott*. Bland annat har det lagts till att protokoll ska föras i de delar där presidiet/utskottet inte enbart bereder ärende inför beslut i styrelsen/nämnden. När det gäller protokoll gör nämndernas presidier olika. Vissa protokollför samtliga ärenden och andra för endast protokoll över de ärenden där presidiet exempelvis fattar delegationsbeslut. Den skrivning som läggs till i samtliga reglementen möjliggör för båda varianterna. I de fall en nämnds presidium väljer att inte föra protokoll över de ärenden där presidiet endast bereder ärendet för beslut i nämnden, så ska presidiets förslag till beslut redovisas i kallelsen till nämndens sammanträde.

Nämndernas uppgifter och ansvarsområden

Nämndernas uppgifter och ansvarsområden regleras i 1 § i respektive reglemente. Här föreslås ändringar dels utifrån förslag från respektive förvaltning, dels utifrån en genomgång av kommunledningsförvaltningen för att säkerställa att reglementen hänvisar till rätt lagstiftning.

Nedan redovisas förändringar som föreslås.

Myndighetsutövning för ensamkommande barn och unga

Enligt nuvarande reglementen har arbetsmarknadsnämnden ansvar för *myndighetsutövning för ensamkommande barn och unga*. Härvid har arbetsmarknadsförvaltningen och socialförvaltningen, efter genomförande på prov under två år, gemensamt föreslagit att ansvaret ska flyttas till socialnämnden. Arbetsmarknadsnämnden har kvar ansvaret för arbetsmarknadsinsatser och boende för den aktuella gruppen Detta täcks in av andra befintliga punkter i arbetsmarknadsnämndens reglemente.

Skolskjutsverksamheten och samordnad fordonshantering

Kommunfullmäktige beslutade den 24 februari 2020, § 60, om revidering av reglementen. Inför fullmäktiges sammanträde förelåg bl.a. förslag till revidering av bildningsnämndens reglemente där nämndens ansvar för skolskjutsverksamheten förtydligades. Kommunfullmäktige beslutade i den delen att ärendet återremitteras för samordning med tekniska servicenämndens reglemente. Ärendet har inte återkommit till kommunfullmäktige efter beslutet om återremiss.

I nu föreliggande förslag till reviderade reglementen finns förtydligandet avseende *skolskjutsverksamheten* åter med i förslag till reglemente för bildningsnämnden. Med hänsyn till tekniska servicenämndens reglemente bedömer kommunledningsförvaltningen att det kan uppstå oklarhet kopplat till tekniska servicenämndens ansvar för *fordonshantering* enligt nuvarande reglemente. Efter avstämning med tekniska serviceförvaltningen föreslås härvid ett förtydligande i tekniska servicenämndens reglemente, så att det framgår att nämnden ansvarar för *samordnad fordonshantering för lätta fordon*. Av det följer implicit att respektive verksamhetsansvarig nämnd ansvarar för tunga fordon, dvs. att bildningsnämnden själv ansvarar för hanteringen av skolbussar.

Administration av stiftelser

Bildningsnämnden och socialnämnden har enligt nuvarande reglementen ansvar för *att administrera stiftelser (fonder) inom nämndens område, där detta inte ankommer på annan*. Detta föreslås utgå med hänsyn till pågående arbete kring kommunens stiftelser, där inriktningen är att nämndernas ansvar och hantering ska regleras i riktlinjer som beslutas av kommunstyrelsen under våren 2023.

Tillägg och förtydliganden i kultur- och fritidsnämndens reglemente

Kultur- och fritidsförvaltningen har föreslagit tillägg och förtydliganden i kultur- och fritidsnämndens reglemente. Som tillägg föreslås att nämnden ska ansvara för *frivillig seniorverksamhet och träffpunkter för seniorer* och för *Tillgänglighetskommittén*. Därutöver förtydligas nämndens ansvar för *allmänkultur, kulturgaranti för barn, unga och äldre samt Parkens kultur- och konferenscentrum, samordning av ANDTS-förebyggande arbete och barnrättsarbete samt finskt förvaltningsområde*. ANDTS står för alkohol, narkotika, dopning, tobak och spel.

Tillägg och förtydliganden i samhällsbyggnadsnämndens reglemente

Kommunfullmäktige beslutade den 26 september 2022, § 182, att ålägga samhällsbyggnadsnämnden ett ansvar för att ta emot anmälningar från försäljningsställen och bedriva tillsyn över dessa enligt lagen (2022:1257) om tobaksfria nikotinprodukter, samt att uppdra åt samhällsbyggnadsnämnden att vidta nödvändiga åtgärder med anledning av den nya lagen. I förslag till reviderat reglemente för samhällsbyggnadsnämnden anges att samhällsbyggnadsnämnden ska ansvara för och fullgöra kommunens uppgifter enligt lagen om tobaksfria nikotinprodukter.

Vidare har tobakslagen (1993:581) som nuvarande reglemente hänvisar till upphävts. I förslag till reviderat reglemente hänvisas därför i stället till lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter som har ersatt den tidigare tobakslagen.

Ändringar i tekniska servicenämndens reglemente

Utöver förtydligandet avseende samordnad fordonshantering (se ovan) görs förändringar i tekniska servicenämndens reglemente på förslag från tekniska serviceförvaltningen. Dels läggs nämndens ansvar för samordnad varudistribution till i reglementet, dels tas nämndens ansvar för kommunens elnät enligt nuvarande reglemente bort.

Reglementen för krisledningsnämnden, valnämnden och överförmyndarnämnden

När det gäller reglementen för krisledningsnämnden, valnämnden och överförmyndarnämnden görs i princip endast mindre justeringar avseende rubriker och ordning på rubriker, för att dessa reglementen, som är betydligt mindre omfattande än övriga nämnders reglementen, ska följa övriga reglementen så långt som möjligt. I valnämndens och överförmyndarnämndens reglementen görs dock även motsvarande justeringar som i övriga reglementen när det gäller beslut om yttranden som ankommer på fullmäktige samt närvarorätt.